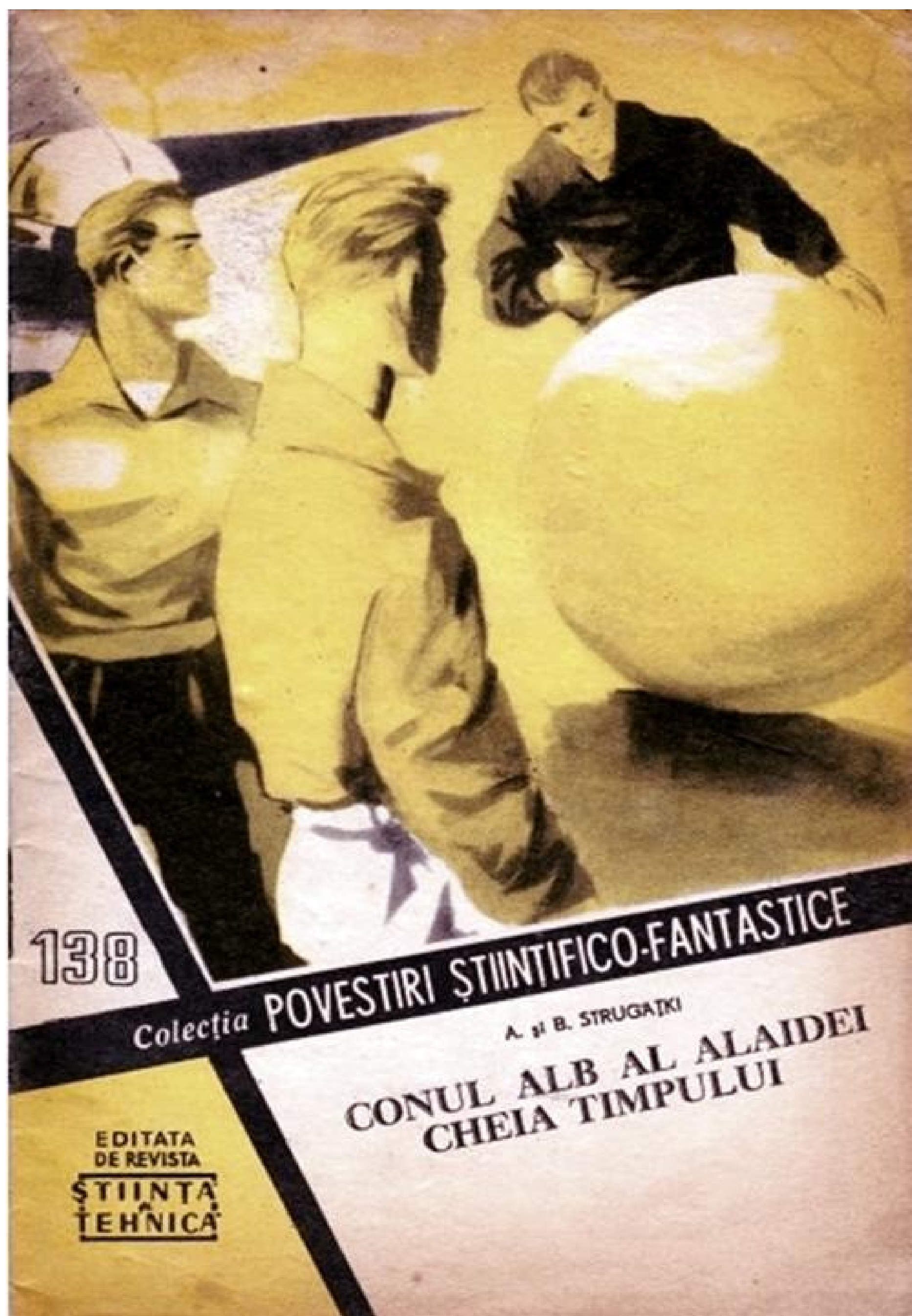

138
Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE
A. și B. STRUGAȚKI
CONUL ALB AL ALAIDEI
CHEIA TIMPULUI
EDITATA DE REVISTA
ȘTIINȚA ȘI TEHNICA

COLECŢIA POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE

A. şi B. STRUGAŢKI

CONUL ALB AL ALAIDEI

CHEIA TIMPULUI

În românește de RADU TUDOR

Colecţia „Povestiri ştiințifico fantastice” Anul VI – Nr. 138

ARKADI STRUGAŢKI este redactor colaborator al Editurii de stat pentru literatură (Goslitîzdat) şi până nu de mult a fost ofiţer în armata sovietică. El este unul dintre autorii cărţii „Cenuşă deasupra Atolului Bikini”.

BORIS STRUGAŢKI este cercetător ştiinţific. Şi-a terminat aspirantura la Observatorul Pulkovo.

Fraţii Strugaţki au început să scrie împreună de curând. Ei au publicat o serie de povestiri ştiinţifico-fantastice, printre care: „Reflexul spontan”, „Acupunctura neutrinică” etc., iar în curând va ieşi de sub tipar nuvela „Ţara norilor purpurii”, care a fost premiată la concursul organizat de Editura pentru copii (Detghiz).

Publicaţiile fraţilor Strugaţki sunt atrăgătoare şi interesante, atacând teme originale şi foarte variate. Pe ei îi interesează eroismul şi romantismul faptelor măreţe; îi atrag oamenii care păşesc în avangarda ştiinţei. Ei păşesc curajos pe drumuri încă neumblate, căutând şi o formă literară corespunzătoare pentru ipotezele lor ştiinţifico-fantastice.

CONUL ALB AL ALAIDEI

I

Vahlakov îi spuse lui Aşmarin:

— Vei pleca pe insula Sumşu!

— Unde-i asta? întrebă arţăgos Aşmarin.

— În Curilele de nord. Îţi vei lua zborul astăzi la ora 20,30…

Se prevedea ca embriomecanismele să fie încercate în condiţiile cele mai variate. Institutul se ocupa în special cu probleme de astro-navigaţie, aşa încât 30 de grupe din 47 erau trimise în Lună şi pe celelalte planete. Celelalte 17 trebuiau să lucreze pe Pământ.

— Bine, bâigui Aşmarin.

Sperase că i se va da o grupă interplanetară, fie chiar şi selenară, şi ar fi avut multe şanse, pentru că de mult nu mai fusese într-o formă atât de excelentă. Până în ultimul moment nădăjduise acest lucru… Nu ştia de ce, însă, Vahlakov hotărâse altfel şi nici nu putea vorbi omeneşte cu el, pentru că în cameră mai erau nişte mutre necunoscute şi acre.

— Bine, repetă el calm.

— Ai şi fost anunţat, spuse Vahlakov. Pentru fixarea concretă a locului de probă vei discuta la Baikovo.

— Unde este Baikovo?

— Pe Sumşu: este centrul administrativ de pe Sumşu.

Vahlakov bătea cu degetele darabana pe masă şi-şi avea privirea pierdută pe pereţi.

— Şi Sermus rămâne pe Pământ, continuă el. Va pleca în Sahara.

Aşmarin tăcea.

— Ţi-am şi ales ajutoarele, continuă Vahlakov. Vei avea la dispoziţie doi băieţi buni.

— Boboci, îi scăpă lui Aşmarin.

— Vor face faţă, răspunse grăbit Vahlakov. Au o pregătire generală. Îţi spun încă o dată că sunt băieţi buni. Ştiu ce trebuie să facă şi se descurcă în orice situaţie.

Necunoscuţii din cameră zâmbeau distant. Vahlakov adăugă:

— De altfel, unul dintre ei a fost şi el pionier cercetător al altor planete.

— Bine, spuse din nou Aşmarin, asta-i tot?

— Tot. Puteţi pleca, vă doresc succes. „Încărcătura” şi oamenii dumitale sunt în camera 116.

Aşmarin se îndreptă spre uşă. Vahlakov se opri puţin şi spuse:

— Întoarce-te curând, tovarăşe. Am o temă interesantă pentru dumneata.

Aşmarin închise uşa în urma lui şi rămase locului. Îşi aminti apoi că laboratorul 118 este cu cinci etaje mai jos şi porni spre ascensor. Aci se întâlni cu Taţudzo Misima, un japonez mic de statură, ras în cap, cu ochelari cu lentile albastre. Misima îl întrebă:

— Încotro pleacă grupa dumitale, Feodor Semionovici?

— În Kurile, răspunse Aşmarin.

Misima clipi din ochii puţin umflaţi, îşi scoase batista şi începu să-şi şteargă ochelarii. Aşmarin ştia că grupa lui Misima este trimisă pe Mercur, pe Platoul de Flăcări. Misima avea 28 de ani şi încă nu parcursese nici măcar primul miliard de kilometri. Ascensorul se opri.

— Saionara, Taţudzo Iorosiku, spuse Aşmarin.

Misima zâmbi arătându-şi toţi dinţii.

— Saionara, Feodor-san, spuse el.

Laboratorul 116 era o cameră luminoasă, cu mobilă puţină. În colţul din dreapta se vedea o sferă metalică, lustruită, cu un diametru cât jumătate din înălţimea unui om; acesta era „Oul”. În colţul din stânga erau doi oameni. Când intră Aşmarin, ei se ridicară. Aşmarin se opri şi-i privi cu atenţie. Nici unul dintre ei nu părea să aibă mai mult de 25 de ani. Unul era un blond cam urâțel, înalt, cu obrajii roşii. Celălalt era mai scund, un brunet frumos de tip spaniol, îmbrăcat cu o scurtă de antilopă şi cu bocanci grei de munte. Aşmarin îşi vârî inimile în buzunare, se înălţă pe vârfuri, apoi se lăsă din nou pe tocuri. ,,Boboci” – gândi el. Pe neaşteptate simţi o durere în partea dreaptă, acolo unde-i lipseau două coaste.

— Bună ziua, spuse el. Numele meu este Aşmarin.

Brunetul zâmbi arătându-și dinţii albi:

— Ştim, Feodor Semionovici. Apoi, luându-şi un aer serios, se prezentă: Kuzma Vladimirovici Sorocinski.

— Galţev Viktor Sergheevici, spuse cel cu părul blond.

„Care dintre ei o fi fost pionier?” – gândi Aşmarin; „Probabil spaniolul, Kuzma Sorocinski”. Întrebă:

— Care dintre voi a fost pionier?

— Eu, spuse Galţev.

— Şi... de ce nu mai eşti? întrebă Aşmarin. Dacă nu-i secret...

— Nu-i secret. Disciplinar.

Se uita direct în ochii lui Aşmarin. Galţev avea ochii de un albastru deschis şi gene dese ca de fată. Nu prea se potriveau cu faţa lui fălcoasă, înroşită.

— Într-adevăr, spuse Aşmarin. Un pionier al Cosmosului trebuie să fie disciplinat. Orice om trebuie să fie disciplinat. În orice caz, asta-i părerea mea. Ce ştiţi să faceţi?

Observă că sprâncenele lui Galţev se mişcară şi simţi ceva apropiat de sentimentul de satisfacţie. Repetă:

— Dumneata Galţev, ce ştii să faci?

— Eu sunt biolog, răspunse Galţev. Specialitatea mea sunt nematodele.

— Da... zise Aşmarin şi se întoarse către Sorocinski. Şi dumneata?

— Inginer-gastronom, răspunse Sorocinski arătându-și din nou dinţii albi.

„Minunat” – gândi Aşmarin. „Un specialist în limbrici şi un cofetar. Un pionier nedisciplinat şi o scurtă de antilopă. Buni băieţi! În special acest amărât de pionier!... Ducă-se încolo şi Vahlakov ăsta!” Aşmarin şi-l închipuia pe Vahlakov, tipicar şi minuţios, cum alege din 2.000 de voluntari componenţa grupelor interastrale. Cum se uită la ceas, cum examinează încă o dată listele şi spune:

„Grupa lui Aşmarin. Curile. Aşmarin este un om activ, cu experienţă. Îi sunt suficienţi trei oameni, chiar numai doi. Doar nu pleacă pe Mercur, pe Platoul de Flăcări. Să i-l dăm pe Sorocinski ăsta şi pe Galţev. Cu atât mai mult cu cât Galţev a fost şi el pionier”.

— Sunteți gata de lucru? întrebă Aşmarin.

— Da, răspunse Galţev.

— Abia aşteptăm, Feodor Semionovici, adăugă şi Sorocinski. Suntem pregătiţi.

Aşmarin se apropie de un obiect în formă de ou şi-i atinse suprafaţa rece, lustruită. Apoi întrebă:

— Ştiţi ce-i asta? Dumneata, Galţev...

Galţev îşi înălţă privirea spre plafon, se gândi şi răspunse cu o voce monotonă.

— Este un dispozitiv embriomecanic EM-8. Embrionul mecanic model nr. 8. Un sistem mecanic independent, care se auto-dezvoltă şi care constă din contopirea comenzii program MCV, din sistemul organelor de recepţie şi execuţie, din sistemul „digestiv” şi sistemul energetic. EM-8 este un dispozitiv embriomecanic, capabil în orice condiţii, cu orice materie primă, să se dezvolte în orice construcţie dată de program. EM-8 este destinat...

— Dumneata, se adresă Aşmarin lui Sorocinski.

Acesta răspunse fără să se gândească:

— Acest exemplar EM-8 este destinat încercărilor în condiţiile terestre. Programul este standard, standardul 64. Dezvoltarea embrionului se face sub o cupolă ermetică cu condiţii de viaţă pentru şase oameni, cu cameră de ecluzare şi cu filtru de oxigen.

Aşmarin se uită pe fereastră şi întrebă:

— Greutatea?

— Aproximativ 150 kg.

Un lucrător oarecare din grupa experimentală ar fi putut să nu cunoască toate aceste amănunte.

— Bine, spuse Aşmarin. Vă voi anunţa acum ceva ce dumneavoastră nu ştiţi. În primul rând că Oul valorează 19.000 ore om cu calificare superioară. În al doilea rând, el cântărește într-adevăr 150 kg şi acolo unde va fi necesar îl veţi căra în spate.

Galţev dădu din cap, iar Sorocinski spuse:

— Desigur, Feodor Semionovici.

— Perfect, spuse Aşmarin. Începeţi imediat. Rostogoliţi-l până la lift şi duceţi-l în vestiar. Vă duceţi apoi la depozit, unde veţi primi aparatajul de înregistrare. Veniţi cu toată încărcătura la aerodromul oraşului la ora 8 seara. Căutaţi să nu întârziați.

Se întoarse şi ieşi. În spatele lui se şi auzea un zgomot surd şi greoi: grupul lui Aşmarin începuse executarea primei misiuni.

II

În zorii zilei, grupul fu lăsat de stratoplan în pterocar deasupra celei de-a doua strâmtori a Curilelor. Galţev conduse cu multă eleganţă pterocarul în picaj, examină harta, se uită la busolă şi găsi imediat Baikovo, alcătuit din câteva rânduri semicirculare de case cu două etaje din litoplast alb şi roşu şi care parcă tiveau un golfuleţ adânc. Pterocarul ateriză pe chei. Un trecător matinal (un tânăr îmbrăcat în tricou şi cu pantaloni de foaie de cort) le explică unde este sediul direcţiei. Acolo, administratorul de serviciu al insulei, care era în acelaşi timp şi agronom şef, un bătrân aino, gârbovit, îi întâmpină cu bucurie.

După ce îl ascultă pe Aşmarin îi propuse, la alegere, câteva coline nu prea înalte, de pe malul nordic. Vorbea ruseşte destul de corect, uneori însă se oprea în mijlocul cuvântului ca şi când n-ar fi fost sigur de accent; alteori dădea impresia că se bâlbâie puţin.

— Ţărmul nordic este destul de departe, spuse el. Într-acolo nu există nici drum bun. Aveţi însă pterocar. În afară de asta, nu vă pot propune nici un loc mai apropiat. Nu prea mă pricep la experienţe de fizică. Cea mai mare parte a insulei este însă ocupată de pepenării, de răsadniţe şi de alte culturi. Peste tot lucrează elevi. N-am voie să risc.

— Nu există nici un fel de risc. Absolut nici unul, spuse Sorocinski.

Aşmarin îşi aminti că, o dată, acum doi ani, stătuse o oră întreagă cocoţat pe scara de incendiu, ca să scape de „vampirul” de masă plastică care avea nevoie de protoplasma pentru autodezvoltare. Este adevărat că atunci încă nu exista Oul.

— Mulţumesc, spuse el. Ţărmul de nord ne convine perfect.

— Da, spuse bătrânul. Acolo nu sunt nici pepenării, nici răsadniţe. Acolo sunt doar mesteceni. Undeva, pe acolo, lucrează şi arheologi.

— Arheologi? se miră Sorocinski.

— Mulţumesc, spuse Aşmarin. Cred că vom pleca chiar acum acolo...

— Vi se va servi mai întâi dejunul, le zise bătrânul.

Mâncară în tăcere.

— Mulţumesc, spuse Aşmarin, ridicându-se de la masă. Cred că trebuie să ne grăbim.

— La revedere, spuse bătrânul aino. Dacă mai aveţi nevoie de ceva, adresaţi-vă fără jenă.

— Nu, nu ne vom jena, îl îngână Sorocinski.

Aşmarin îi aruncă o privire încruntată şi se întoarse din nou spre bătrân:

— La revedere.

În pterocar, Aşmarin zise:

— Dacă dumneata, tinere, îţi mai permiţi o dată o asemenea ieşire, te expediez de pe insulă.

— Iertaţi-mă, răspunse Sorocinski roşind puternic, ceea ce-i făcu chipul smead să pară şi mai frumos.

Pe malul nordic, într-adevăr, nu erau nici pepenării, nici răsadniţe, ci numai mesteceni. Mesteacănul de Curile creşte „culcat”, se întinde pe sol, iar trunchiul său noduros şi umed alcătuieşte, împreună cu ramurile lui, împletituri dese, de nestrăbătut. De sus, mestecenii de Curile par nişte pajişti verzi, obişnuite, foarte potrivite pentru aterizarea unor aparate nu prea mari. Nici Galţev, care conducea pterocarul, nici Aşmarin şi nici Sorocinski nu ştiau cum arată mesteacănul de Curile. Aşmarin arătă către o movilă rotundă şi zise:

— Aci.

Sorocinski se uită timid la Aşmarin şi zise şi el:

— Bun loc!

Galţev conduse pterocarul pentru aterizare, direct spre centrul înverzitului câmp de la poalele movilei. După un minut pterocarul îşi îngropase botul în verdeaţa palidă a mesteacănului de Curile. Aşmarin auzi un trosnet, văzu un milion de stele multicolore şi, pentru câtva timp, îşi pierdu cunoştinţa.

Apoi deschise ochii şi primul lucru pe care-l văzu fu o mână. Era o mână mare, bronzată, şi degetele ei proaspăt zdrelite se mişcau parcă fără voia lor pe butoanele tabloului de comandă. Apoi mâna dispăru şi apăru o faţă roşie, cu ochi albaştri şi cu gene de femeie.

— Tovarăşe Aşmarin, spuse Galţev mișcând cu greu buzele rănite.

Aşmarin încercă, gemând, să se aşeze. Avea o durere puternică în partea dreaptă şi i se părea că fruntea îi arde. Duse

mâna la cap şi apoi la ochi. Avea sânge pe degete. Se uită la Galţev, care-şi ştergea gura cu batista.

— O aterizare de maestru, spuse Aşmarin. Mă bucur, tovarăşe specialist în nematode.

Gaiţev tăcea. Presa batista mototolită pe gură şi figura îi era imobilă. Sorocinski, cu o voce înaltă, tremurândă, spuse:

— Nu-i vinovat, Feodor Semionovici.

Aşmarin întoarse încet capul şi se uită la Sorocinski, care era tare ciufulit.

— Galţev nu-i vinovat, repetă el şi se îndepărtă puţin.

Aşmarin deschise uşa cabinei, scoase capul afară şi se uită câteva secunde la trunchiurile rupte din rădăcină, încurcate în şasiu. Întinse mâna, rupse câteva frunzuliţe aspre, lucioase, le strivi între degete şi le încercă între dinţi. Frunzuliţele erau aspre şi amare. Aşmarin scuipă şi întrebă fără să se uite la Galţev:

— Maşina e întreagă?

— Întreagă, răspunse Galţev prin batistă.

— Ţi-ai rupt vreun dinte? întrebă Aşmarin.

— Da, răspunse Galţev.

— Pîn’ la nuntă trece, îi promise Aşmarin. Încearcă să ridici maşina pe vârful colinei.

N-a fost atât de simplu să iasă din desişurile acelea; în cele din urmă însă Galţev aşeză pterocarul pe vârful colinei circulare.

Frecându-şi locul dureros, Aşmarin ieşi din aparat şi începu să se uite împrejur. De aci insula părea pustie şi se întindea ca-n palmă. Colina era lipsită de vegetaţie şi era roşcată din cauza zgurii vulcanice. Departe, spre răsărit, se zăreau târâtorii mesteceni de Curile. Spre sud se întindeau dreptunghiurile verzi ale pepenăriilor. Până la malul apusean erau vreo şapte kilometri. Apoi, şi mai departe, într-o ceaţă viorie, se vedeau vârfurile mov-pal ale munţilor; înspre dreapta, profilat pe cerul albastru, atârna un nor conic, imobil, straniu, cu contururile bine precizate. Ţărmul nordic era mult mai aproape. Cobora brusc în mare, iar pe râpă rămăsese un turn fără nici un rost, probabil încă de pe vremea bătrânelor cazemate japoneze. Lângă turn se vedeau un cort alb şi mai multe siluete de oameni. Erau arheologii despre care vorbise administratorul de serviciu. Aşmarin simţi miros de apă sărată şi de pietre încinse. Era o linişte mormântală.

Bun loc, gândi Aşmarin. Oul îl lăsăm chiar aci, iar camerele de filmare şi restul le instalăm pe povârnișuri: tabăra o vom organiza în pepenărie. Probabil că pepenii sunt încă verzi. Se gândi apoi la arheologi. Deşi până la ei sunt vreo cinci kilometri, trebuia să fie totuşi preveniţi pentru ca să nu se alarmeze când embriomecanismul va începe să se dezvolte. Este interesant ce-or fi făcând prin aceste meleaguri arheologii. Aşmarin îi chemă pe Galţev şi pe Sorocinski şi le spuse:

— Experienţa o vom face aci. După părerea mea este un loc potrivit. Ca materie primă avem lavă, tuf, adică exact ce ne trebuie. Puteţi începe.

Galţev şi Sorocinski se apropiară de pterocar şi deschiseră uşa secţiei de bagaje. Sorocinski intră, se încordă şi deodată, cu un brânci puternic, rostogoli Oul afară, pe pământ. Zgâriind zgura, Oul se rostogoli câțiva paşi şi se opri. Galţev abia apucă să sară la o parte.

— Eforturi inutile, spuse el încet.

Sorocinski sări în picioare şi spuse cu o voce de bas:

— Nu-i nimic, sunt obişnuit.

Aşmarin se învârtea în jurul Oului şi încerca să-l împingă. Oul nici nu se clinti din loc.

— Foarte bine, spuse Aşmarin; acum aparatele de filmare.

Se ocupară îndelung cu instalarea aparatelor: un aparat cu obiectiv de infraroşii, un aparat cu stere-obiectiv, un aparat cu un obiectiv care înregistra caracteristici termice şi un aparat cu trusa respectivă de filtre.

Era aproape ora 12 când Aşmarin îşi şterse cu mâna fruntea transpirată şi scoase din buzunar o cutie de masă plastică, în care se afla activizatorul. Galţev şi Sorocinski se apropiară din spate, întinzându-şi capul peste umărul lui. Fără grabă, Aşmarin scutură activizatorul în palmă: era un tubuleţ strălucitor, cu o ventuză la unul dintre capete şi cu un buton roşu la celălalt.

— Începem, spuse el cu glas tare.

Se apropie de Ou şi prinse ventuza de metalul lustruit. După o secundă, apăsă cu degetul mare pe butonul cel roşu.

Doar o armă rachetă care ar fi nimerit exact ar mai fi putut opri procesele care începuseră sub învelişul strălucitor. Mecanismul era trezit de seria de impulsuri de înaltă frecvenţă, sute de micro-receptori transmiteau în creierul pozitronic informaţii despre mediul înconjurător; începea reglarea embriomecanismului pentru experimentare. Nu era cunoscută

durata procesului. Se ştia doar că în momentul în care s-a terminat reglarea, mecanismul începe să se dezvolte.

Aşmarin se uită la ceas. Era 12,15. Cu oarecare efort, desprinse de pe suprafaţa Oului activizatorul, îl puse înapoi în cutie, iar pe aceasta o vârî în buzunar. Îi privi apoi pe Galţev şi pe Sorocinski. Stăteau în spatele său şi contemplau Oul. Aşmarin atinse Oul pentru ultima oară şi spuse:

— Să mergem!

III

Aşmarin ordonă organizarea taberei între colină şi pepenării. De acolo se vedea bine Oul: o sferă argintie pe colina roşcată, sub cerul albastru. Aşmarin îl trimise pe Sorocinski la arheologi şi se aşeză pe iarbă la umbra pterocarului. Galţev moţăia sub pterocar, unde se ascunsese de bătaia soarelui. Aşmarin fuma şi se uita când la creasta colinei, când la ciudatul nor conic de la apus. În cele din urmă, îşi luă binoclul. După cum se aştepta, norul conic era de fapt vârful înzăpezit al unui munte, probabil al unui vulcan. Prin binoclu se vedeau umbrele înguste ale locurilor unde se topise zăpada, se puteau chiar distinge petele de zăpadă situate mai jos de marginea albă a căciulii de zăpadă. Aşmarin puse deoparte binoclul şi se gândi că Oul se va deschide cel mai probabil în timpul nopţii, lucru de care era mulţumit, deoarece lumina de zi nu este favorabilă funcţionării aparatelor de filmare. Se gândi apoi că Sermus se va fi certat îngrozitor cu Vahlakov, dar că până la urmă s-a dus totuşi în Sahara. Îi trecu apoi prin minte faptul că la ora asta Misimi pleacă desigur de pe rachetodromul din Kirghizia, şi din nou simţi durerea aceea surdă din coasta dreaptă. ,,Bătrâneţe, slăbiciune” – bolborosi el şi-l privi pe Galţev. Acesta stătea întins cu faţa la pământ, cu capul rezemat pe mână.

După vreun ceas şi jumătate se întoarse Sorocinski. Era dezbrăcat până la brâu, iar pielea brună şi netedă îi strălucea de sudoare. Cămaşa şi scurta de antilopă şi le ţinea la subsuoară. Se lăsă pe vine în faţa lui Aşmarin, zâmbind de-i străluciră toţi dinţii şi-i povesti că arheologii le mulţumesc că au fost preveniţi şi că experienţa îi interesează foarte mult; în total sunt patru arheologi, dar sunt ajutaţi de elevii din Baikovo şi din Curilele de nord. Fac săpături la fortăreţele japoneze de la mijlocul secolului trecut. La sfârșit îi mai spuse că şeful lor este „o fetiţă foarte simpatică”.

Aşmarin îi mulţumi şi-l rugă să pregătească masa. Se aşeză apoi în umbra pterocarului şi, morfolind un fir de iarbă, se uita la îndepărtatul con alb. După ce Sorocinski îl trezi pe Gaiţev, amândoi începură să pregătească masa, şuşotind între ei.

— Eu pregătesc supa, spuse Sorocinski, iar tu, Vitea, ocupă-te de felul doi.

— Aveam undeva nişte carne de găină, spuse Galţev cu o voce răguşită de somn.

— Uite aici carnea de găină, zise Sorocinski.

— Arheologii ăştia sunt nişte băieţi minunaţi. Unul este atât de bărbos, încât nu se vede altceva la el decât barba. Fac săpături la fortăreţele japoneze de prin anul 40 al secolului trecut. Acolo fusese o cetate subterană cu o garnizoană de 20.000 de oameni. Au fost zdrobiţi de armatele sovietice, mai exact spus, au fost luaţi prizonieri cu toate tunurile şi tancurile lor. Bărbosul ăla mi-a dăruit un glonte de revolver. Uite-l!

Galţev mârâi nemulţumit.

— Ce-mi bagi în ochi ruginitura asta!

Începea să miroasă a supă.

— Şeful lor, continuă Sorocinski, este o fată minunată, blondă, înaltă, subţire, drăguţă. M-a condus la o cazemată şi mi-a arătat ambrazura. De aci, povestea ea, era ţinut sub bătaia focului tot malul nordic.

— Cum asta? Într-adevăr se trăgea de aci? se interesă Galţev.

— Cine ştie! Probabil. Pe mine mai mult fata m-a interesat. Apoi am măsurat împreună grosimea planşeului.

— Două ceasuri aţi tot măsurat?

— Într-adevăr... Pe urmă mi-am dat seama că ea are acelaşi nume de familie cu bărbosul şi imediat m-am retras. Dar să ştii că în cazematele astea e tare scârbos, întuneric, iar pereţii sunt mucegăiţi. Unde-i pâinea?

— Uite-o, îi răspunse Galţev. Poate că e doar sora bărbosului?

— Poate. Ce mai e nou cu Oul? întrebă Sorocinski.

— Nimic.

— Bine, Feodor Semionovici, poftiţi la masă, îl invită Sorocinski.

La masă Sorocinski le povesti timp îndelungat despre cazemate, ambrazuri, despre intensitatea focului pe metru pătrat; de aceea, Aşmarin, plictisit, căută să mănânce cât mai repede şi renunţă chiar la fructe. După prânz, Galţev trebuia să observe Oul, iar el se urcă în pterocar şi aţipi. Împrejur era o linişte adâncă: doar Sorocinski, care spăla vasele la pârâu,

îngăima din când în când un cântec. Galţev, cu binoclul la ochi, privea vârful colinei.

Când Aşmarin se trezi, soarele apusese, iar umbrele întunericului se târau dinspre sud. Se răcorise. Munţii de la apus erau negri, iar conul vulcanului atârna ca o umbră cenuşie. Pe vârful colinei, Oul strălucea ca o vâlvătaie de purpură. Deasupra pepenăriilor era o ceaţă albăstruie.

Galţev stătea în aceeaşi poziţie şi-l asculta pe Sorocinski.

— La Astrahan, spunea acesta, am mâncat Trandafirul Şahului. Este un pepene de o frumuseţe rară; are gust de ananas.

Galţev tuşi.

Aşmarin mai stătu câteva clipe fără să se mişte, atent la durerea surdă din coastă. Îşi amintea cum, împreună cu Gorbovski, mâncase pepeni pe Venus. O astronavă întreagă de pepeni fusese lansată de pe Pământ pentru staţia planetologică. Mâncau pepeni, le curgea zeama pe obraji, şi apoi „trăseseră” unul într-altul cu sâmburi negri alunecoşi.

— Îţi vine să-ţi lingi degetele, ţi-o spun eu, ca gastronom!

— Mai încet, spuse Galţev. Îl trezeşti pe Bătrân.

Aşmarin se aşeză mai comod, îşi rezemă bărbia de speteaza băncii din faţă şi-şi acoperi ochii. În cabină era cald şi oarecum zăduf, deoarece metaloplastul cu care era căptuşită cabina se răcea încet.

— Tu n-ai mai zburat cu Bătrânul? întrebă Sorocinski.

— Nu, răspunse Galţev.

— Îmi pare oarecum rău de el, dar în acelaşi timp îl invidiez. A avut o asemenea viaţă cum eu n-am să am niciodată; şi nu numai eu, dar şi mulţi alţii. Cu toate acestea, el a avut.

— De ce spui „a avut”? întrebă Galţev. A încetat doar să zboare.

— Pasărea care nu mai zboară... şi Sorocinski tăcu. În general, s-a terminat cu pionieratul în Cosmos, spuse el pe neaşteptate.

— Fleacuri, răspunse liniştit Galţev.

Aşmarin auzea cum Sorocinski se răsucea pe loc.

— Priveşte-l! făcu el arătând înspre Ou. Se vor fabrica cu sutele şi se vor trimite în lumi necunoscute şi periculoase. Şi fiecare Ou va construi acolo un oraş, un rachetodrom, o navă interplanetară. Ele vor lucra în mine, vor prinde şi vor studia

nematodele tale. Iar pionierii vor culege doar informaţii şi vor strânge caimacul.

— Fleacuri, repetă Galţev. Oraş, mină… Dar cupola ermetică pentru şase oameni?

— Ce-i cu asta?

— Cine sunt cei şase oameni?

— Oricum ar fi, spuse Sorocinski, oricum ar fi, timpul pionierilor a trecut. Cupola ermetică este doar începutul. Se vor trimite astronave automate care vor lansa Ouă, iar oamenii vor veni la de-a gata…

Începu să facă raţionamente despre perspectivele embriomecanicii, citind vădit din cunoscutul raport al lui Vahlakov. Se vorbeşte mult despre asta, gândi Aşmarin. Şi totul este chiar aşa. Când au fost încercate primele astronave automate se vorbea mult că astronauţii nu vor mai avea altceva de făcut decât să adune caimacul. Iar când Akimov şi Sermus au lansat primul SCIC – Sistem Cibernetic de Cercetate –, Aşmarin se hotărâse chiar să renunţe de a mai fi pionier. Asta a fost acum 20 de ani şi de atunci de multe ori a mai sărit el în vâltoare după resturile deformate ale SCIC-ului şi a dus el până la capăt ceea ce SCIC-ul nu reuşise. Desigur, şi astronavele automate, şi SCIC-ul, şi embriomecanica măresc nespus de mult puterea omului, dar mecanismele nu sunt capabile să înlocuiască integral creierul viu şi sângele cald. „Boboc – gândi Aşmarin despre Sorocinski – şi un teribil palavragiu”.

Când Galţev spuse pentru a patra oară „fleacuri”, Aşmarin ieşi din maşină. Cum îl văzu, Sorocinski tăcu şi sări în picioare. În mână avea o jumătate de pepene crud încă, din care se vedea un cuţit. Galţev continua să stea cu picioarele încrucişate.

— Doriţi pepene, Feodor Semionovici?

Aşmarin dădu din cap, îşi băgă mâinile în buzunare şi începu să privească vârful colinei.

Strălucirile roşcate de la suprafaţa lucioasă a Oului se întunecau văzând cu ochii. Se înserase. Din ceaţă apăru deodată o stea strălucitoare care alunecă încet pe cerul albastru închis.

— Sputnik-8, spuse Galţev.

— Nu, contrazise categoric Sorocinski, Sputnik-17, sau dacă nu Sputnikul oglindă.

Aşmarin porni înciudat spre colină. Sorocinski îl plictisise îngrozitor şi trebuiau verificate aparatele de filmare. Când se

întoarse, ardea focul. Neobositul Sorocinski aprinsese un foc de tabără şi acum stătea într-o poză teatrală.

— ...scopul este doar un mijloc, auzi Aşmarin. Fericirea nu constă în însăşi fericire, ci în fuga după fericire...

— Am mai citit asta undeva, spuse Galţev.

Şi eu, gândi Aşmarin. N-ar fi oare bine să-l trimit pe Sorocinski să se culce? Se uită la ceas: limbile fosforescente arătau miezul nopţii. Întunericul se lăsase cu totul.

Oul crăpă la 2,53. Era o noapte fără lună. Aşmarin moţăia lângă foc, întors cu obrazul drept spre flacără. Lângă el picotea Galţev, cu faţa-i roşie, iar de partea cealaltă a focului, Sorocinski citea un ziar foşnindu-i paginile. Şi deodată Oul crăpă. Răsună un zgomot ascuţit, pătrunzător. Vârful colinei se aprinse de o lumină portocalie. Aşmarin se uită la ceas şi se ridică. Pe fondul cerului înstelat se distingea culmea măgurii. Când ochii, orbiţi de focul de tabără, se obişnuiră cu întunericul, văzură o mulţime de luminiţe slab roşcate, rotindu-se încet pe lângă locul unde fusese Oul.

— A început, şopti Sorocinski, parcă prevestind ceva rău. A început, Vitea, trezeşte-te, a început!

— Taci şi tu odată, la urma urmei! spuse repede Galţev.

Şi el vorbea în şoaptă.

Dintre toţi trei, doar Aşmarin ştia ce se petrecuse pe colină. Primele zece ore după „trezire”, embriomecanismul se reglase. Comenzile abstracte situate în conducerea pozitronică se schimbau şi se corectau în concordanţă cu temperatura exterioară, cu componenţa atmosferei, cu presiunea atmosferică, cu umiditatea şi cu zeci de alţi factori determinaţi de receptori. Sistemul digestiv, admirabilul „stomac de înaltă frecvenţă” al embriomecanismului, se adapta la prelucrarea lavei şi a tufului în litoplast polimerizat, acumulatorii neutronici se pregăteau să producă porţii exacte de energie pentru fiecare proces. Când reglajul s-a terminat, mecanismul a început să se dezvolte. Tot ce nu fusese necesar Oului pentru creşterea în condiţiile date trecuse la refacerea şi la întărirea organelor funcţionale mai de suprafaţă: efectorii. Apoi s-a ajuns la înveliş. Acesta a fost plesnit, iar embriomecanismul a început să-şi consume din hrana pregătită.

Se vedeau tot mai multe luminiţe care se deplasau mai repede. Se auzeau un zumzet şi nişte scrâşnete ţiuitoare: erau

efectorii care se înfundau în teren şi măcinau în praf bucăţile de tuf. Fumul luminos de pe vârful colinei se înălţa spre cerul înstelat. O lumină inegală, tremurândă, lumină pentru o secundă nişte forme stranii, greoaie, apoi din nou totul se ascunse în întuneric. Scrâșnetele şi trosnetele se înteţiră.

— N-ar trebui să ne apropiem? spuse rugător Sorocinski.

Aşmarin nu răspunse.

Îşi aminti deodată cum fusese încercat primul embriomecanism, primul Ou. Asta s-a întâmplat cu câțiva ani în urmă. Pe atunci şi el era începător în embriomecanică. Embrionul mecanic era într-un mare pavilion din apropierea institutului. În mijlocul a 18 lăzi, asemănătoare safeurilor şi aşezate pe lângă pereţi, se afla o uriaşă grămadă de ciment. Înăuntrul grămezii erau ascunşi electorii şi sistemul digestiv. Vahlakov făcu un semn cu mâna şi cineva deplasă maneta comutatorului. Stătuseră în pavilion până seara târziu şi uitară de toate. Mormanul de ciment se topea văzând cu ochii; spre seară, din aburi şi fum apărură contururile unei căsuţe tip din litoplast, cu trei camere, încălzite cu aburi şi cu alimentare independentă cu energie electrică. Era exact la fel cu cele produse în fabrică, doar că în baie rămăsese un cub de ceramică, „stomacul” şi articulaţiile complicate ale efectorilor hemomecanici. Vahlakov examină căsuţa, atinse cu picioarele efectorii şi spuse:

— De ajuns cu diletantismul. E timpul să facem Oul.

Atunci s-a pronunţat pentru prima oară acest cuvânt. A urmat o muncă înverşunată cu multe succese şi foarte multe insuccese. Sistemele embriomecanice erau învăţate să se autoregleze, să se adapteze variaţiilor bruşte ale mediului înconjurător, să se autorefacă. Erau „învăţate” să servească oricând omului, în condiţiile cele mai complicate şi mai primejdioase. Erau „învăţate” să se dezvolte în formă de case, de excavatoare, de rachete, erau „învăţate” să nu se distrugă prin cădere de la înălţimi mari, să continue să funcţioneze şi în valurile metalului topit, şi în condiţii de zero absolut. Sute de oameni, zeci de institute şi laboratoare colaboraseră pentru ca embriomecanismul să ajungă ceea ce era astăzi Oul.

Aşmarin era în definitiv mulţumit că rămăsese pe Pământ. Cine era el ca să pretindă mai mult?

Pe vârful colinei, trâmbele fumului luminos zburau din ce în ce mai des, iar trosnetul, scrâșnetele şi zumzetul se contopiseră

într-un zgomot necontenit. Luminiţele rătăcitoare formau lanţuri, iar lanţurile la rândul lor nişte stranii linii mobile. Luminescenţa trandafirie a incendiului de deasupra permitea să se distingă ceva uriaş, care se legăna ca o barcă pe valuri.

Aşmarin se uită din nou la ceas. Era ora 4 fără 5 minute. Probabil că lava şi tuful fuseseră materiale bune: cupola creştea mult mai repede decât dacă ar fi avut ciment. Este interesant de văzut ce vor arăta variaţiile termice. Mecanismul construieşte cupola dinspre centru spre margini, iar efectorii se afundă tot mai adânc în cabină. Pentru ca această cupolă să nu devină subterană, embriomecanismul trebuie ori s-o fixeze pe nişte piloţi, ori s-o deplaseze de lângă groapa săpată de efectori. Aşmarin îşi închipuia marginile cupolei incandescente şi lopăţelele efectorilor care lipeau noi şi noi particule de litoplast îngroşat din cauza temperaturii.

Vârful măgurii se cufundă un timp în tăcere: zgomotul dispăruse, abia se mai auzea un zumzet neclar. Mecanismul regla funcţionarea sistemului energic.

— Sorocinski! strigă Aşmarin.

— Da, răspunse acesta din întuneric.

— Înconjură colina dinspre dreapta şi fă observaţii de acolo. În nici un caz să nu urci colina.

— Alerg, Feodor Semionovici.

Se auzi cum îi ceru în şoaptă lui Gaiţev lanterna, apoi cercul galben de lumină porni şi dispăru.

Zgomotul reîncepu. Deasupra vârfului movilei se aprinse din nou o flăcăruie trandafirie ca de incendiu. Lui Aşmarin i se păru că cupola neagră se deplasase puţin, dar nu era sigur. Se gândi cu ciudă că ar fi trebuit să-l trimită pe Sorocinski imediat ce embrionul ieşise din Ou. În orice caz, aparatele de filmare vor raporta totul la timpul potrivit.

Deodată trosni ceva, asurzitor. Culmea movilei era învăluită în roşu. Un fulger purpuriu lunecă pe versantul negru şi se stinse. Lumina roză deveni galbenă, strălucitoare, şi imediat colina se acoperi cu un fum gros. O bubuitură puternică străbătu tot văzduhul, şi Aşmarin văzu cu groază că din fumul şi din văpăile care cuprinseseră vârful se ridică o umbră uriaşă; ceva masiv şi enorm, de un luciu strălucitor, se legăna pe nişte picioare subţiri, tremurânde. Încă o detunătură şi încă un fulger trecu în zig-zag pe versant. Pământul se cutremură, iar umbra care se vânzolea prin fum se prăbuşi. Aşmarin alergă spre

colină. Trosnete şi zguduituri ajungeau până la el. Dinspre sud se rostogoleau valuri de aer fierbinte şi în roşiile flăcări dănţuitoare văzu cum cădeau bucăţi de lavă împreună cu camerele de filmare, singurii martori ai evenimentelor de pe colină.

Se lovi de un aparat de filmare. Acesta zăcea, rășchirând picioarele îndoite ale stativului. Începu să înainteze încet, iar pietrele încinse se rostogoleau pe versante. Sus era linişte, iar în fumul de pe vârful colinei se mai zărea ceva. Se auzi încă o bubuitură şi Aşmarin văzu o flăcăruie slabă, galbenă.

Pe culme mirosea a fum fierbinte şi a ceva necunoscut şi acru. Aşmarin se opri la marginea unei pâlnii enorme. De fapt nu era o pâlnie, ci o groapă cu povârnișurile aproape drepte, în fundul căreia se vedea cupola aproape gata, trântită pe o parte, cupola ermetică pentru şase oameni, cu cameră de ecluzare şi filtru de oxigen. În craterul acela scânteia zgura încinsă şi pe fondul ei se vedea cât de slab şi de neajutorat se mişcau tentaculele hemomecanice care îşi pierduseră sistemul de dirijare. Din adânc se ridica un miros acru de ars.

— Dar ce-i asta? întrebă Sorocinski.

Aşmarin îşi ridică ochii şi-l observă pe partea cealaltă pe Sorocinski, care se lăsase pe vine chiar la marginea gropii şi fluiera a pagubă.

— Taci..., spuse încet Aşmarin şi începu să coboare în crater.

— Nu coborâți, îl sfătui Galţev, e periculos.

— Taci! mai spuse o dată Aşmarin.

Trebuia să înţeleagă imediat ce se întâmplase. Nu este posibil să fie de vină construcţia Oului, cea mai perfectă maşină creată de om, cea mai invulnerabilă maşină, cea mai „inteligentă” creaţie. Dogoarea puternică îi ardea faţa. Aşmarin îşi miji ochii şi se lăsă să lunece pe lângă marginile cupolei incandescente. Ajuns jos, se ridică în picioare şi privi împrejurul său. Observă imediat bolţile de beton parcă topite, armătura înnegrită, trecerea largă şi întunecată care conducea parcă undeva în adâncul colinei. Păşi înainte, dar era gata să cadă, deoarece se împiedică de ceva greu şi rotund. Aşmarin se aplecă să vadă, dar nu înţelese imediat ce reprezintă această bucată cenuşie de metal cu capetele îngroşate şi rotunjite; când înţelese însă, totul deveni clar. Era un proiectil de artilerie.

În colină fusese un gol. Acum vreo sută de ani, nişte ticăloşi construiseră o încăpere întunecoasă de beton şi adunaseră

acolo proiectile de artilerie. Embrionul nu putea „şti” că acolo este un depozit de artilerie. El nu putea „şti” nici măcar ce este un proiectil de artilerie, pentru că oamenii care-i dăduseră programul de viaţă uitaseră de mult că existaseră cândva proiectile. Se pare că obuzele se încărcau cu trotil. La unul dintre aceste proiectile, focosul se aprinsese datorită căldurii sau zdruncinării. Tot ce putuse să explodeze, explodase; minunata maşină se transformase într-un morman de ruine.

Nişte pietricele se rostogoleau de sus. Aşmarin se uită şi observă că Galţev cobora spre el. Pe peretele opus cobora Sorocinski.

— Unde vă băgaţi? întrebă Aşmarin.

Galţev nu răspunse nimic, dar Sorocinski răspunse cu o voce subţire:

— Vrem să vă ajutăm, Feodor Semionovici.

— N-am nevoie de voi.

— Doar..., începu Sorocinski şi amuţi.

Pe peretele din spatele lui Aşmarin se deschisese o fisură şi cupola începu să se legene.

— Atenţie! răcni Sorocinski.

Aşmarin sări la o parte, se împiedică de proiectil şi căzu. Căzu cu faţa în jos, dar imediat se răsuci pe spate. Cupola cădea direct pe el. Închise ochii şi auzi urletul parcă înfundat al cuiva. Urlase însă chiar el, în momentul în care marginea încinsă a cupolei se prăbuşise asupră-i.

IV

Poţi să zaci şi să priveşti cerul albastru. Este atât de mult timp de când nu l-a mai privit şi merită să te uiţi ore întregi la cerul albastru. Ştie acest lucru încă de când era pionier, când sărise la Polul Nord al planetei Venus şi când rămăsese singur în astronava distrusă pe Transpluton. Acolo nu era cer de loc, erau doar un gol înstelat şi o stea strălucitoare, Soarele. Atunci i se păruse că şi-ar da şi ultimele momente din viaţă ca să mai poată vedea o dată cerul albastru. Acest sentiment se uită însă repede pe Pământ. Îţi aminteşti doar atunci când soseşte momentul şi de fiecare dată ţi se pare că e prea târziu: pe urmă constaţi că nu, nu este târziu.

— Ascultă-mă, spune-mi, va trăi? se auzi vocea lui Sorocinski.

Aşmarin nu ştia despre cine întreabă, dacă de el sau de Galţev.

Galţev zăcea alături. Era fără cunoştinţă şi gemea încet. Avea arsuri peste tot. Se arsese când îl scosese pe Aşmarin de sub cupolă. Şi Sorocinski avea arsuri. Trebuie să supravieţuiesc, gândi Aşmarin. Un pionier nu trebuie să se gândească la moarte. Catastrofa aceasta se produsese numai dintr-o întâmplare absurdă! Doar nu putea presupune că sub movila rotundă este ascunsă o străveche cazemată japoneză, că labele murdare ale agresiunii criminale din trecutul îndepărtat vor ajunge până la el. Îşi amintea că au fost ani în care fiecare secundă din viaţa lui putea fi ultima. Odată, zăcea la fel, schilodit, cu faţa în sus. Cerul însă era altfel. Era portocaliu închis, cu dungi negre: bântuia un uragan înspăimântător, iar împrejur nu era nimeni. Erau numai durere, greaţă şi, ca şi acum, ciuda că totul se sfârșește.

Se uită cu insistenţă la cerul albastru şi i se păru că pe fondul lui apar şi dispar pete palide. Se străduieşte să înţeleagă ce sunt petele astea şi ce rost au. Apoi înţelege: vrea să vadă norul acela imobil, cu contururile stranii. Cu eforturi supraomeneşti încearcă să-şi ridice capul. O mână îi susţine ceafa. Acum vede conul alb, parcă transparent, de la orizont.

— Ce este acolo? întrebă el.

— Vulcanul Alaida, îi răspunde cineva.

— Ce bine ar fi acum acolo..., spune Aşmarin.

Îşi lăsă din nou capul pe pernă şi se gândi că va trebui să se urce o dată pe acel con. Acolo aerul e desigur rece, atât de rece încât probabil că şi dinţii îngheaţă. Va fi încălţat cu bocanci grei, de munte, ca ai lui Sorocinski. Îl va lua şi pe Sorocinski cu el.

— Ce minunat cer albastru, rosteşte Aşmarin cu glas tare. Îşi închide ochii şi-şi spune că durerile îi vor trece şi că se va scufunda curând în somn.

— A adormit, spune cineva.

Aşmarin moţăie şi i se pare că este pe vârful alb al Alaidei şi că priveşte cerul albastru. Îl poţi contempla ore de-a rândul, atât este de albastru şi de pământesc.

(După *„Znanie sila”* nr. 12/1959.)

CHEIA TIMPULUI

1. Din notele poetului Aleksandr Kudriaşov

Valentin Petrov venise să-mi anunţe evenimentul. Îşi scoase bascul, îşi netezi părul şi spuse:

— Dragă Saşa, totul s-a hotărât.

Se aşeză într-un fotoliu lângă masă şi-şi întinse picioarele lungi. Ca întotdeauna, zâmbea. Îl întrebai:

— Pe când?

— Peste zece zile. Îndoi bascul şi-l aşeză pe genunchi. Pierdusem orice speranţă, adăugă el. Şi totuşi m-au numit.

— De ce?! protestai eu. Doar eşti un astronaut experimentat.

Am scos din frigider o sticlă de vin. În timp ce ciocneam, el spuse:

— Plecarea se face de pe Cifeu.

— Unde vine asta?

— Este o cosmostaţie satelit a Lunii.

— Aşa, carevasăzică, spusei eu. Credeam că Cifeu este denumirea unei constelaţii.

— Constelaţia se cheamă Cefeu, iar Cifeu înseamnă pe chinezeşte „start”. În fond, nu-i altceva decât platforma de pe care îşi iau zborul navele fotonice.

Valentin puse pe masă paharul, îşi trase bascul şi se ridică.

— Am plecat, spuse el.

— Dar Rujena? îl reţinui eu. Rujena ştie?

— Nu, făcu el, şi se aşeză din nou. Nu ştie. Încă nu i-am spus.

Tăcurăm.

— Pleci pentru mult timp?

De fapt ştiam că pentru totdeauna.

— Nu, nu pentru foarte mult timp. Intenţionăm să ne întoarcem peste 150... sau peste 200 de ani. Bineînţeles, vorbesc despre ani de-ai voştri, pământești. La vitezele foarte mari...

— Aha..., făcui eu.

— Gata! Trebuie totuşi să plec.

Dar nu se ridică.

Îi propusei să mai bem un pahar.

— Ei, spuse el. Înaintea noastră a plecat Gorbovski, iar înaintea lui Gorbovski, Bîkov. Eu sunt al treilea. Se mai pregătesc încă două expediţii. Zece, maximum 15 ani un raid.

— Da, înţeleg, spusei eu. Contracţia timpului după teoria lui Einstein, cu tot ce decurge din aceasta.

Valentin se ridică

— Saşa, mă vei conduce?

Dădui din cap afirmativ. El îşi îndreptă bascul şi porni spre uşă. Acolo se opri.

— Mulţumesc, îmi spuse.

Nu i-am răspuns; nu puteam articula nici un cuvânt.

Împreună cu Petrov plecau cu „Muromeţ” încă cinci oameni. Pe trei dintre ei îi cunoşteam: Larry Larsen, Serghei Zavialov şi Saburo Mikimi. Pentru a-i conduce, am plecat vreo zece prieteni. Mai rămăsese doar vreo oră până la plecare şi ne aflam toţi în salonul de pe Cifeu. Pe această cosmostaţie nu exista gravitaţie şi de aceea toţi aveam bocanci cu tălpi magnetice. Rujena şi Valentin se ţineau de mână. În această perioadă Rujena se schimbase mult: slăbise şi ochii-i păreau foarte mari; era foarte frumoasă. Valentin o ţinea de mână şi zâmbea. Privindu-l, mi se păru că se şi pornise a zbura vertiginos cu gândul printre stelele îndepărtate. Şi el şi Rujena tăceau. O dată doar, ea îi spuse ceva în şoaptă, iar el îi mângâie mâna.

Ceilalţi tăceau şi ei. O fată tânără, cu un fular portocaliu, suspina din când în când. Şi ea venise cu un astronaut, pe care însă nu-l cunoşteam.

Mai avusesem prilejul, şi nu numai o dată, să conduc astronauţi care se avântau în spaţiul interastral şi, desigur, nu eram singurul. De data asta însă, totul era altfel. De aceşti şase oameni ne despărţeam pentru totdeauna. Mă gândeam că ei se vor înapoia atunci când mulţi dintre noi nu vor mai fi printre cei vii: nici eu, nici Rujena, nici fata cu fular portocaliu… Aceşti şase oameni îi vor întâlni pe urmaşii noştri, ba poate chiar pe urmaşii acestora.

— Nu fi amărâtă, spuse Valentin cu glas tare.

— Nici nu sunt amărâtă, răspunse Rujena.

— Înţelegi doar cât e de necesară plecarea noastră.

— Înţeleg.

— Nu, spuse Petrov. Nu înţelegi, Rujena. Nu înţelegi nimic. Nici Aleksandr nu înţelege. El se întreabă pentru ce ne trebuie această călătorie. E adevărat, Saşa?

Râdea. Dar nu, nu ghicise la ce mă gândeam. Îl cunoşteam pe Valentin din copilărie şi îl iubeam foarte mult. Dar eram oameni foarte diferiţi. El era puţin cam lăudăros şi îi plăcea să pozeze. Îi reuşea totul şi se obişnuise cu această situaţie. Cu un surâs uşor trecea peste cele mai teribile dificultăţi. Îi plăcea, probabil, să fie aşa: vesel, neglijent şi invulnerabil. Mă gândeam că şi peste 150 de ani el va coborî pe Pământ surâzând vesel, lovindu-şi uşor bocancii vechi cu un bastonaş rupt de pe cine ştie ce planetă.

În salon se strecură un tânăr bronzat, cu părul de un blond aproape alb şi spuse:

— E timpul, tovarăşi.

Ne ridicarăm. Fata cu fularul portocaliu suspină tare. Mă uitam la Rujena şi la Petrov. Îmbrăţişându-se, el îşi ascunse obrazul în părul ei.

— Adio, spuse el.

Rujena tăcea.

— Nu fi amărâtă, o încurajă Valentin.

Fata se îndepărtă de el şi încercă să-şi aranjeze părul. Nu reuşi.

— Du-te, spuse ea. Du-te. Nu mai pot. Te rog, pleacă.

Avea o voce joasă, neobişnuit de lipsită de intonaţii.

— Adio…

El o sărută şi porni spre ieşire. Mergea bocănind cu tălpile metalice, dar fără să-şi ia privirea de la Rujena lui. Faţa îi era palidă, iar buzele albe. Lângă uşa etanşă îi ieşi în faţă Larry Larsen, cel lat în spate, apoi un pilot necunoscut pe care-l conducea fata cu fular portocaliu, apoi Serghei Zavialov.

— La revedere, Rujenka, strigă Petrov.

Abia mai târziu mi-am amintit că spusese,,la revedere” şi m-am gândit că probabil greşise. După ce intrară în navă şi uşa etanşă se închise în urma lor, tânărul cu părul alb apăsă pe nişte butoane din perete. Abia atunci constatarăm că plafonul sferic al salonului era un fel de stereoteleecran. Înaintea noastră apăru „Murometţ”, o navă fotonică de categoria întâi. Captând şi arzând în reactor gazele şi pulberile cosmice, ea dispunea de o nelimitată rezervă de funcţionare, iar viteza îi era practic limitată doar de bariera pe care o reprezintă viteza

luminii. Astronava avea dimensiuni imense; lungimea ei era de aproape jumătate de kilometru. Noi o vedeam însă ca o jucărioară de argint, ca o cupă de şampanie care atârnă în mijlocul ecranului pe fondul miliardelor de stele.

Ne uitam la ea ca vrăjiţi. Deodată ecranul fu luminat foarte puternic de un fulger alb liliachiu. Această lumină mă orbi. Când petele multicolore dispărură din faţa ochilor, pe ecran nu se mai vedeau decât stelele.

— Au plecat, spuse tânărul cu părul alb, pe un ton care exprima oarecare invidie.

— Şi-a luat zborul, oftă Rujena.

Ea se apropie de mine, mişcându-şi greu picioarele încălţate în bocanci cu tălpi magnetice, şi-şi rezemă mâna de braţul meu. Îi tremurau degetele.

— Sunt foarte tristă, Saşa, îmi spuse ea. Mi-e frică.

— Dacă-mi îngădui, voi fi prietenul tău, ca şi al lui Valentin.

Dar ea nu-mi dădu voie. Ne-am întors la Novosibirsk şi ne-am despărţit. Eu m-am apucat să scriu versuri. Voiam să scriu un poem despre oamenii care se avântă spre stele şi despre femeia care rămâne pe minunatul şi înverzitul Pământ; despre felul în care stă ea în faţa prietenului care pleacă şi-i spune cu voce adâncă: „Du-te. Nu mai pot. Te rog, pleacă”. Buzele lui albe îi răspund cu un zâmbet...

Peste vreo şase luni, într-o zi, dis-de-dimineaţă, Rujena mă chemă. Era la fel de palidă şi cu ochii mari ca atunci pe Cifeu. Am crezut că de vină este nuanţa violetă pe care o dau uneori video-ecranele.

— Saşa, îmi spuse fata, te aştept la aerodrom. Vino imediat.

Nu înţelegeam nimic şi am întrebat-o ce s-a întâmplat. Ea, însă, repeta parcă mecanic: „Te aştept la aerodrom” şi închise videofonul. Mă urcai în maşină şi pornii spre aerodrom. Era o dimineaţă senină şi răcoroasă, ceea ce întrucâtva m-a liniştit. La aerodrom am fost condus spre un mare convertoplan, de pasageri, gata de zbor. Nici n-apucai să mă urc în cabină că aparatul îşi luă zborul. M-am izbit tare cu pieptul într-o bară. O văzui apoi pe Rujena şi mă aşezai lângă ea. Era într-adevăr palidă. Privirea îi era aţintită înainte şi-şi muşca buza de jos.

— Încotro zburăm? mă interesai eu.

— La rachetodromul nord, răspunse ea. Apoi tăcu vreme îndelungată şi deodată spuse: Soseşte Valentin.

— Ce spui?! întrebai mirat.

Ce aş mai fi putui spune? Zburarăm două ore, timp în care nu scoaserăm nici un cuvânt. Ceilalţi pasageri însă discutau între ei. Erau agitaţi şi neîncrezători. Din discuţii am aflat că ieri seară se primise o radiogramă de la Petrov. Şeful celei de-a treia expediţii anunţa că unele instalaţii ale lui „Muromeţ” s-au defectat; astronava era astfel nevoită să aterizeze pe un rachetodrom pământean, ocolind staţiile exterioare.

— Pur şi simplu Petrov s-a speriat, spuse cineva care avea locul în spatele nostru, un om mai în vârstă şi cam gras. În definitiv, nici nu-i de mirare; în cosmos se poate întâmpla.

Mă uitai la Rujena şi observai că îi tremura bărbia. Dar nu socoti că face să se întoarcă: Petrov nu ştia ce-i frica.

Întârziarăm. „Muromeţ” era deja acolo şi noi făcurăm deasupra lui vreo două tururi. Examinarăm atent nava. Nu mai era o jucărie care semăna cu o cupă de şampanie. În mijlocul tundrei, sub cerul senin, stătea înclinată o construcţie enormă, mâncată de nişte forţe necunoscute, acoperită cu o mâzgă stranie. Convertoplanul ateriză la circa 10 kilometri de „Muromeţ”. Mai aproape era primejdios. Mai sosiră încă vreo câteva convertoplane. Aşteptam. În sfârșit, se auzi un zumzet şi pe deasupra capetelor noastre trecu un elicopter. Acesta ateriză cam la 100 de paşi de noi.

Atunci se petrecu minunea.

Din elicopter coborâră trei oameni şi se îndreptară încet spre noi. În faţă mergea un ins slab şi înalt, îmbrăcat cu un combinezon uzat. Mergea şi-şi lovea piciorul cu un bastonaş de culoarea smaraldului. În spatele lui veneau un bărbat scund, cu o barbă roşie, stufoasă, şi încă unul uscat şi gârbovit. Tăceau. Încă nu credeam. Se apropiară şi atunci Rujena strigă:

— Valentin!

Omul cu combinezonul uzat se opri, aruncă bastonul şi, aproape fugind, o porni spre noi. Avea o figură stranie, fără buze: ori faţa îi era atât de întunecată încât buzele nu se mai distingeau, ori buzele îi erau atât de palide. Îl recunoscui totuşi imediat pe Petrov. Cine altul decât Petrov putea să vină cu „Muromeţ”? Acest Petrov era însă un bătrân căruia îi lipsea mâna stângă, iar mâneca îi era prinsă în cureaua combinezonului. Şi cu toate astea, era Petrov. Rujena fugi în întâmpinarea lui. Se îmbrăţişară. Omul cu barba roşcată şi cel gârbovit se opriră şi ei. Erau Larry Larsen şi pilotul necunoscut,

pe care cu şase luni înainte îl condusese fata cu fularul portocaliu.

Îi înconjurarăm în tăcere şi îi admirarăm cu priviri întrebătoare. Peste capul Rujenei, Petrov strigă:

— Bine v-am găsit, tovarăşi. Iertaţi-mă, dar pe mulţi dintre voi i-am uitat. Ne-am văzut doar, ultima oară, acum 17 ani…

Nimeni nu răspunse nimic.

— Cine este comandantul rachetodromului? întrebă Petrov.

— Eu, răspunse cineva.

— Am pierdut autodescărcătorii, îi comunică Petrov. Fiţi, vă rog, atât de bun şi daţi dispoziţii pentru descărcarea navei. Am adus multe lucruri interesante.

Comandantul rachetodromului se uită la el îngrozit, dar în acelaşi timp cu admiraţie.

— Numai să nu vă atingeţi de compartimentul şase. Acolo sunt două mumii: Una a lui Serghei Zavialov şi cealaltă a lui Saburo Mikimi. I-am adus ca să-i îngropăm pe Pământ. I-am purtat cinci ani. Aşa e, Larry?

— Aşa, răspunse Larry Larsen. Pe Serghei Zavialov îl ducem de cinci ani, iar pe Mikimi de trei ani. Porta a rămas acolo… zâmbi, barba îi tremură şi începu să plângă.

Petrov se aplecă spre Rujena.

— Hai să mergem, Rujenka. Hai. Vezi, eu m-am întors.

Ea se uită la el aşa cum la mine nu s-a uitat niciodată o femeie.

— Da, spuse ea. Te-ai întors.

Rujena clipi din ochi şi-şi plecă fruntea. Trecură îmbrăţişaţi prin mulţime, în timp ce noi ne dădeam la o parte pentru a le face loc. Ea se despărţise de Valentin pentru totdeauna şi îl revăzuse după şase luni; el plecase pentru două sute de ani şi se întorsese după 17 ani. Reuşise. Totdeauna reuşea. Dar cum?

Nu ştiu cum se explică acest lucru şi dacă, în general, se poate explica. Sunt doar poet şi nu astrofizician.

2. Din notele artistei Rujena Kunertova

În ziua aceea Valentin se întoarse acasă târziu, se învârti mult timp prin biroul său, fluierând fals şi răstindu-se fără motiv la maimuţă. Înţelesei că totul se schimbase. Mă aşezai. Valentin intră şi se opri lângă mine. Simţeam cât de greu îi era să vorbească. El se aplecă apoi şi-mi sărută părul. Aşa făcea totdeauna când se întorcea acasă. O clipă am mai avut o speranţă nebunească, dar el îmi spuse încet:

— Tot voi mai zbura, Rujenka.

— Când?

— Peste zece zile.

Mă ridicai şi începui să pregătesc lucrurile necesare plecării. Lui îi plăcea ca eu să-i fac pregătirile de drum. De obicei, se învârtea în jurul meu, cânta, mă încurca şi făcea fel de fel de giumbuşlucuri. De data aceasta însă, pe când făceam pregătirile pentru ultima oară, el rămase tăcut la o parte. Poate că şi lui îi revenea în minte acea seară de neuitat de pe ţărmul mării.

Acum zece ani cântasem la un concert care avusese loc la sanatoriul cosmonauţilor de la Terioki. Îmi era frică să apar în faţa celor mai curajoşi oameni din lume. Mă intimidau mai mult decât spectatorii obişnuiţi, chiar dacă dintre aceştia fiecare al treilea ar fi fost artist, fiecare al cincilea savant şi fiecare al zecelea şi artist şi savant. Am fost anunţată şi am cântat aria lui Solveig şi Imnul stelelor. Se pare că am avut succes, deoarece am fost chemată de mai multe ori la rampă.

La banchetul de după concert s-a aşezat lângă mine un tânăr astronaut. După un timp de tăcere mi se adresă:

— Mi-a plăcut cum aţi cântat.

— Mulţumesc. M-am străduit într-adevăr foarte mult.

Îmi dădui seama că îi plăcuse şi altceva decât felul meu de a cânta. Dar şi el îmi plăcuse. Era înalt, nu prea voinic, cu faţa slabă, bronzată. Figura nu-i era frumoasă, dar foarte plăcută. Avea ochi frumoşi, inteligenţi şi veseli, deşi probabil că am remarcat aceasta mai târziu. Nu părea să aibă decât vreo 25 de ani. L-am întrebat cum îl cheamă.

— Petrov, îmi spuse. Adică, Valentin Grigorievici Petrov.

Şi frecându-şi cu degetul îndoit vârful nasului adăugă:

— Dar vă rog să-mi spuneţi Valentin. Da?

Se uită la mine speriat şi parcă îşi trăsese capul între umeri. Am început să râd. Era neobişnuit de drăguţ.

— Bine, îi răspunsei. Am să vă spun simplu, Valentin.

Apoi am dansat şi, când s-a întunecat, ne-am dus să ne plimbăm pe ţărm, privind minunatul apus de soare, galben roşiatic. Valentin îmi povestea despre ultima-i expediţie – nereuşită – spre Ganymede. Îl ascultam şi-mi închipuiam că în lumea întreagă nimănui în afară de mine nu i-ar fi vorbit astfel despre propria-i greşeală, care a pricinuit insuccesul expediţiei. Îl ascultam privind apusul soarelui şi, deşi aş fi vrut, mai mult decât orice, să-i spun ceva bun şi cald, n-aveam totuşi curaj. Valentin se întrerupse deodată şi spuse:

— Rujena, te iubesc.

Nu ştiam ce să răspund, iar el mă întrebă:

— Eşti supărată pe mine?

Drept răspuns, împinsă parcă de ceva irezistibil, m-am aruncat la gâtul lui şi ne-am sărutat.

Am rămas împreună la Terioki şi am petrecut cea mai fericită săptămână din viaţa mea. Aşa am devenit soţia unui astronaut.

Pe măsură ce timpul trecea l-am cunoscut pe Valentin tot mai bine. Era întotdeauna vesel, atent, tandru („tandru!” – se indignă odată Serghei Zavialov. Toţi suntem aşa sub soare. Să-l fi văzut tu pe Valecika al tău când „Navoi” nimerise în curentul de meteoriţi…). Era un om excepţional. Alţii care să-i semene n-am mai întâlnit nici chiar printre prietenii lui. Desigur că nu numai el este aşa, eu însă nu mai întâlnisem asemenea oameni.

Îşi iubea extrem de mult profesiunea şi cunoştea tot ce era nou în teoria şi tehnica acesteia. Destul de curând, am descoperit însă că un alt domeniu îl interesa şi mai mult. În intervalele dintre raiduri (şi probabil şi în timpul acestora) studia rezultatele ultimelor cercetări legate de teoria gravitaţiei şi de mecanica asimetriilor, anumite domenii ale matematicii. Nopţi de-a rândul le petrecea cu prietenii, pe care-i primea la el, discutând într-un îngrozitor jargon ruso franco-anglo-chinez. Avea planuri grandioase, dar atât de savante încât nici nu mă puteam gândi că aş putea înţelege ceva.

Acum patru ani, într-o seară de primăvară, Valentin mă întrebă ce părere aş avea despre participarea lui la o expediţie

stelară. Ştiam ce înseamnă asta: în ultimul timp se vorbea şi se scria mult despre asemenea expediţii. Cu o viteză apropiată de aceea a luminii, astronava zboară spre lumi îndepărtate şi se întoarce peste sute de ani. I-am răspuns:

— Asta m-ar omori (ştiam că dacă va pleca pentru totdeauna de lângă mine voi muri). N-ai să faci asta. Te rog, nu pleca.

El se uită speriat la mine şi-şi trase capul între umeri. Apoi spuse, cu un zâmbet pe buze:

— De fapt, plecarea nici nu va fi prea curând.

Am priceput că se şi hotărâse. Umbra acestei discuţii s-a abătut asupra vieţii mele. Peste doi ani plecă prima expediţie. Era condusă de prietenul cel mai apropiat al lui Valentin, Anton Bîkov. Peste încă un an plecă şi Gorbovski. Atunci Valentin îmi spuse:

— Următorul voi fi eu, Rujena.

Ştia că-mi provoacă durere, dar el voia să mă pregătească. Mie însă îmi venea să ţip. Aş fi vrut ca Valentin să orbească sau să-şi frângă coloana vertebrală numai să rămână cu mine. Ştiam însă că totul este zadarnic. Era un explorator al măreţului cosmos şi nu putea fi altfel. De aceea nu spusei nimic.

Destul de des ne vizita Aleksandr Kudriaşov. Valentin şi Saşa se cunoşteau din copilărie. Saşa era poet. Mi se părea că este singurul om care mă înţelege, desigur, afară de Valentin, care şi el mă înţelegea.

Mai rămăseseră doar zece zile. Aceste zile, cele mai amare din viaţa mea, se scurseră repede. Am ajuns la staţia Cifeu, de unde, nu de mult, porniseră astronavele conduse de Bîkov şi Gorbovski. Saşa era cu noi. Eu ştiam că Valentin l-a invitat şi ştiam de ce. Valentin înţelegea totul. Eu mă uitam la Valentin, dar unde se uita el şi ce vedea nu ştiam. Degetele lui îmi strângeau mâna de parcă ar fi vrut să şi-o întipărească pentru totdeauna în amintire.

Fu anunţat momentul plecării. Valentin mă îmbrăţişă. Credeam că înnebunesc. Îl împinsei, iar el plecă privindu-mă în ochi, până când dispăru prin uşa etanşă. Între noi erau acum secole.

Am rămas singură, i-am spus lui Saşa că doresc să fiu singură. În jurul meu viaţa continua să fie tumultuoasă, minunată; oamenii învăţau, iubeau, construiau, dar eu nu puteam fi în mijlocul lor. Nu mai cântam, nu mă duceam nicăieri, nu vorbeam cu nimeni. Invidiam… sau poate speram.

Probabil că undeva, în adâncul sufletului meu, dăinuia credinţa că Valentin poate înfăptui imposibilul.

După un timp am fost anunţată că „Muromeţ” se întoarce. Nu m-am mirat. Probabil că tot timpul aşteptasem acest lucru. Nu-mi mai amintesc cum i-am telefonat lui Saşa, cum am ajuns la aerodrom. Cineva mă împinse cu grijă, dar foarte hotărât, în cabina convertoplanului şi mă aşeză în fotoliu. I-am mulţumit. Apăru apoi Saşa şi convertoplanul porni. Pasagerii, care erau astronauţi, savanţi, ingineri, făceau presupuneri asupra cauzei întoarcerii lui „Muromeţ”. Unul, un tip respingător, spuse chiar că Petrov s-a speriat. Îmi venea să râd: nici unul dintre ei nu-l cunoştea pe Valentin ca mine.

Am rămas îngrozitor de mult privind la orizont silueta lui „Muromeţ”. Apoi, din cerul albastru, coborî elicopterul. Din elicopter ieşiră trei oameni, care se îndreptară spre noi. În faţă mergea un om înalt şi slab, îmbrăcat într-un combinezon uzat. Avea o singură mină, faţa lui semăna cu o mască de argilă, dar era soţul meu, omul cel mai curajos şi cel mai minunat din lume. Am strigat şi am alergat spre el. Iar el fugea în întâmpinarea mea...

În ziua aceea nu l-am dat nimănui. Am încuiat uşa şi am închis videofonul. Poate că n-ar fi trebuit să procedez astfel. Valentin era doar aşteptat de toată planeta. Dar eu îl aşteptam mai mult decât toţi.

— Ţi-a fost greu? l-am întrebat.

— Tuturora ne-a fost foarte greu, Rujenka, îmi răspunse el.

— Te-ai gândit la mine acolo?

— M-am gândit la tine pretutindeni unde am fost. Acolo a rămas o planetă căreia i-am dat numele tău. Numai că nu mai ştiu unde este. Pe ea a rămas Porta. Şi mâna mea a rămas tot acolo. Era o planetă rea, Rujenka.

— De ce i-ai dat numele meu?

— Nu ştiu. De fapt, este o lume minunată, pe care am cucerit-o însă cu un preţ prea mare.

El îmi zâmbi şi mie mi se păru că este la fel ca acela de acum zece ani, pe ţărmul mării, la Terioki. L-am luat de umeri şi l-am privit în ochi.

— Cum ai reuşit să te întorci, Valentin?

El îmi răspunse simplu:

— Am vrut foarte mult, Rujenka. Te iubesc nespus şi de aceea m-am întors. Desigur însă că la această dorinţă arzătoare se mai adaugă şi puţine cunoştinţe de fizică.

3. Din notele astronautului Valentin Petrov

Începuse cea de-a treia expediţie stelară. „Murometţ” îşi mărea treptat viteza, pornind dincolo de Soare pe o traiectorie perpendiculară pe planul eclipticei. Acum ar fi trebuit să vorbesc tovarăşilor despre ideea mea. Pe Pământ credeam că lucrul cel mai complicat este să obţii acordul Consiliului cosmonautic. În ceea ce priveşte acordul echipajului, n-aveam pe atunci nici o îndoială; acum însă nu mai eram tot atât de sigur. Privindu-l pe Serioja, care stătea la tabloul de comandă şi ronţăia bomboane, mă mai liniştii puţin. Serioja se declarase de acord încă de pe Pământ şi amândoi susţinuserăm această idee în faţa consiliului. Îi făcui semn cu capul şi ieşirăm împreună în salon. Aici îi găsirăm pe Larry şi pe Saburo, care jucau şah japonez, pe micul Ludwig Porta, care scotocea în filmotecă, şi pe Arthur Lepelier, care încă se mai străduia s-o uite pe fata cu fularul portocaliu.

— Iată despre ce-i vorba, începui eu. Voi ştiţi prea bine ce înseamnă expediţia noastră stelară.

Toţi îşi întoarseră faţa spre mine şi mă priviră miraţi. Desigur că ei ştiau foarte bine că această expediţie înseamnă nici mai mult nici mai puţin decât zece ani de muncă neîntreruptă şi renunţarea pentru totdeauna la cei ce ne erau apropiaţi pe Pământ, deoarece atunci când ne vom întoarce, amintirea oamenilor despre noi se va fi transformat de mult în legendă.

Continuai:

— Aş vrea să ne întoarcem pe Pământ mai înainte de o sută de ani.

— Şi eu, spuse Saburo.

— Şi eu, interveni Larsen. De pildă, astăzi la cină.

Arthur Lepelier făcu cu ochiul, iar Ludwig întrebă liniştit:

— Vrei să reduci viteza?

— Doresc să mă întorc acasă cu mult mai înainte de o sută de ani, le spusei eu. Şi există posibilitatea de a ne îndeplini întregul program de lucru nu în o sută de ani, ci numai în câteva luni.

— E imposibil, obiectă Mikimi.
— E iluzoriu, oftă Arthur.
Larry îşi rezemă bărbia în pumnii lui enormi şi întrebă:
— Dar, în definitiv, despre ce este vorba? Explică-ne, căpitane.
— Cu aproximativ 24 de ore înainte de a intra în zona Z.A.L. (Zborul absolut liber), m-am aşezat în fotoliu între Larsen şi Arthur şi i-am cerut lui Serghei să explice cum stau lucrurile.
În virtutea legilor atracţiei universale, cu cât viteza astronavei diferă mai puţin de cea a luminii, cu atât mai încet trece timpul pe astronavă. Dar această lege este cu atât mai valabilă cu cât este mai mică acceleraţia astronavei şi cu cât este mai scurt timpul de funcţionare a motorului. În cazul în care la viteze apropiate de cea a luminii astronava merge cu motorul funcționând continuu, dacă acceleraţia în acest caz este suficient de mare şi dacă la bariera vitezei luminii apar salturi ale acceleraţiei, atunci... E greu de spus ce s-ar întâmpla atunci.
Aparatul matematic modern este încă neputincios pentru a ne putea da rezolvări general valabile. Cu toate astea, în anumite ipoteze particulare, teoria atracţiei nu exclude posibilitatea unor fenomene de alt ordin. În astronavă timpul se accelerează: aici se scurg zeci de ani, iar pe Pământ numai luni. „Muromeţ” este prima navă fotonică statoreactoare şi de aceea este posibilă realizarea unei astfel de experienţe. Nu-i mai puţin adevărat că este o acţiune extrem de dificilă: Ne-ar trebui ani îndelungaţi de zbor, cu suprasolicitări fantastice, de cinci şase ori acceleraţia gravitaţiei.
— E o utopie, spuse Arthur şi oftă din nou.
— Ba nu-i aşa, interveni Porta. Nu-i tocmai aşa.
Eu mă bizuiam în mod deosebit pe Porta. El era biolog şi, după părerea mea, ştia de toate, în afară de lingvistică descriptivă.
— Am mai auzit despre ceva în genul ăsta, spuse el. Deocamdată, însă, toată această problemă este numai teoretică, iar ceea ce spui tu.... şi făcu un gest evaziv.
Şi totuşi nu era numai teorie. Cu trei ani în urmă, făcusem încercări cu „Muromeţ” în zona Z.A.L. Patruzeci de zile am stat în amortizor, conducând nava cu o acceleraţie de patru ori mai mare decât acceleraţia gravitaţională terestră. Când m-am înapoiat am constatat că cronometrul de bord o luase înainte cu

14 secunde. Am petrecut deci în spaţiu cu 14 secunde mai mult decât timpul măsurat de ceasurile de pe Pământ.

— O, exclamă Porta. Nu e rău.

— Asta însă trebuie să necesite nişte suprasolicitări teribile, îi avertizai. Toţi trebuiau neapărat preveniţi despre urmările încercării noastre, cu toate că în componenţa expediţiei selecţionasem numai astronauţi experimentaţi, care să suporte în condiţii bune o greutate dublă, ba chiar triplă.

— Cât de mare va fi? întrebă Larry.

— De cinci ori sau chiar şi de şapte ori mai mare...

— O! exclamă din nou Porta. Asta însă nu cred că mai merge.

— Vasăzică, eu voi cântări jumătate de tonă, remarcă Larsen şi porni să râdă în hohote zguduitoare.

— Dar consiliul ştie? se interesă Saburo, care era un om cu un foarte dezvoltat simţ al răspunderii.

— Cei din consiliu nu cred că pe calea asta vom putea realiza ceva, spuse Serghei. Totuşi ne-au dat permisiunea, dar, desigur, cu condiţia ca şi dumneavoastră să fiţi de acord.

— Nici eu nu cred, spuse Arthur cu glas tare. Suprasolicitări, condiţii speciale... Cum vei crea dumneata aceste condiţii speciale?

Ei au început să dezbată cu aprindere problema, iar eu m-am retras în cabină. Evident că nici unul nu se speria de suprasolicitări, cu toate că ştiau foarte bine ce înseamnă aşa ceva. Toţi erau de acord, în afară de Arthur, care aducea obiecţii şi care, de fapt, dorea grozav să fie convins. După jumătate de oră au venit în cabina în care mă aflam.

— Căpitane, trebuie să acţionăm, începu Larry.

— Ne întoarcem acasă, spuse Arthur. Acasă. Nu numai pe Pământ, ci acasă.

— Chiar în cazul în care nu reuşim, interveni Saburo, experienţa trebuie întreprinsă.

— Într-adevăr, greutatea mărită de cinci ori..., mormăi Porta frământându-şi degetele.

— Da, de cinci ori, spusei eu. Şi chiar de şapte ori. Şi nu numai pentru o zi, ci pentru o săptămână. Numai să suportăm.

A fost atât de greu, încât uneori aveam impresia că nu mai rezistăm. În primele luni acceleram lent. Mikimi şi Zavialov alcătuiră programul comenzii cibernetice, iar acceleraţia creştea automat cu un procent la fiecare 24 de ore. Nădăjduiam că vom reuşi să ne odihnim măcar în parte. Acest lucru se

dovedi însă imposibil. Am fost nevoiţi să trecem la o alimentaţie exclusiv lichidă, sub formă de fierturi şi sucuri. Peste o sută de zile, greutatea noastră crescu de trei ori, iar peste 140 de zile, de patru ori. Stăteam lungiţi, nemişcaţi, în hamace, şi nu scoteam o vorbă, deoarece până şi acest lucru era greu. Trecură 160 de zile şi acceleraţia depăşise deja de cinci ori acceleraţia gravitaţională terestră. Numai Saburo Mikimi a putut trece în acest timp din salon în cabina de comandă, fără a-şi pierde cunoştinţa. Nu mai ajutau nici amortizoarele şi nici chiar anabioza. Încercarea de a ne aplica somnul anabiotic a dat greş în condiţiile unei asemenea suprasolicitări. Porta se chinuia mai mult decât toţi, dar când l-am băgat în ,,sarcofag” nu putu de loc să adoarmă. Era îngrozitor să-l priveşti. Dar tot atât de îngrozitor era când te uitai la oricare dintre noi. Zăceam lungiţi în faţa „sarcofagului” şi-l priveam pe Porta.

— Ajunge, Valentin, spuse Serioja.

Ne târârăm spre cabina de comandă. Aici era Saburo, care stă... stă cu capul parcă prăbuşit.

— Ajunge, Saburo! îi spusei.

Serioja încercă să se ridice, dar căzu îndată la loc pe podea.

— Ajunge, spuse el. Lui Porta îi e rău. Poate muri. Opreşte motorul, Saburo.

— Reduceţi până la acceleraţia triplă, spusei eu.

Saburo, abia mişcându-şi degetele, zgârie cu unghiile tabloul de comandă şi totul deveni mai uşor. Extraordinar de uşor!

— De trei ori, spuse Saburo şi se aşeză alături de noi pe podeaua moale. Am stat o vreme întinşi pentru a ne obişnui, iar apoi ne ridicarăm şi ne îndreptarăm spre salon. Ne era mult mai uşor, dar curând, privindu-ne unii pe alţii, din nou am căzut în patru labe.

Timpul trecea. Viteza proprie a lui „Muromeţ” depăşise pe cea a luminii şi continua să crească cu câte 32 m/s. Ne era foarte greu. Cred că atunci nici unul dintre noi nu spera cu adevărat în reuşita experienţei. Toţi însă înţelegeam ce urmări poate avea succesul ei. Şi Larry Larsen, cântând şi gâfâind, visa ca în timpul unei singure vieţi să colinde o mare parte din univers, pe care apoi să-l dăruiască oamenilor.

Porta se simţea mai bine, citea mult şi se ocupa intens cu studiul teoriei gravitaţionale. Din când în când, îl introduceam pentru câteva săptămâni în „sarcofag”, deşi acest lucru nu-i era de loc pe plac; nu voia să piardă timpul. Larry şi Arthur făceau

observaţii astronomice, Serghei, Saburo şi cu mine făceam de cart. În intervalul dintre carturi, calculam mersul timpului în sistemele care se deplasau accelerat, în diferite ipoteze particulare. Larry ne obliga să facem gimnastică şi, către sfârșitul anului, puteam deja, fără vreun efort deosebit, să-mi ridic până la pragul de sus al uşii cele două chintale ale propriului meu corp.

Între timp, Taia strălucea din ce în ce mai puternic în dreptul intersecţiei firelor reticulare ale telescopului de direcţie. Taia era ţinta primelor trei expediţii astrale. Ea era una dintre stelele cele mai apropiate de Soare şi în a cărei mişcare au fost observate de mai multă vreme unele neregularităţi. Se credea că Taia poate avea un sistem planetar. Înaintea noastră pornise către ea Bîkov pe „Raza” şi Gorbovski pe „Tariel”. La fiecare 50.000 de ani lumină, Bîkov lansa puternice radiobalize. Noul traseu trebuia fixat prin 16 asemenea radiobalize, dar noi am recepţionat doar şapte. Este posibil ca balizele recepţionate să se fi pierdut sau ca noi să fi deviat de la traseul stabilit, dar cel mai probabil este ca noi să-l fi depăşit pe Bîkov. Balizele erau utilate cu un dispozitiv de recepţie care funcţiona pe o anumită frecvenţă; se puteau astfel lăsa diferite mesaje pentru cei ce veneau în urmă. La întrebarea noastră, una dintre aceste balize ne-a semnalat un răspuns: „Am fost aici – anul patru dependent. Gorbovski”. Era însă absolut imposibil să ne dăm seama cu câți ani înaintea noastră trecuse pe aici.

Taia n-avea un sistem planetar. Era o stea dublă. Perechea ei, invizibilă de pe Pământ, se dovedi a fi o stea roşie, slabă, aproape stinsă, care-şi epuizase izvoarele de energie. Noi eram primii pământeni care vedeam alţi sori. Taia era galbenă şi semăna foarte mult cu Soarele nostru. Geamănul ei arăta însă altfel: era de culoarea carminului, iar la suprafaţa lui alunecau pete negre. În plus, nu era o stea obişnuită: Larsen observă o pulsaţie rară şi neregulată a câmpului său gravitaţional. Ne-am învârtit în jurul acestei stele două săptămâni, timp în care Arthur şi Larry au făcut toate observaţiile necesare. Acestea au fost nişte săptămâni fericite, de odihnă, de greutate normală şi uneori chiar de imponderabilitate.

Apoi am pornit spre steaua vecină, VK7 1016. Acest lucru fusese cerut de Porta şi nici azi nu ştiu dacă am procedat bine cedând cererii lui. Porta era biolog şi, prin urmare, îl interesau în primul rând problemele vieţii. El dorea o planetă caldă, cu

atmosferă umedă, plină de viaţă. Noi eram de asemenea doritori să vedem o lume străină. Nădăjduiam să găsim semeni. Fiecare dintre noi visa la aceasta încă din momentul în care devenise astronaut. Astfel am cedat cererii lui Porta.

Zborul către această stea dură patru ani, şi din nou ne fixară de podea suprasolicitări nebuneşti, din nou ne sufocarăm în amortizoare. Cu toate acestea, ne simţirăm mult mai bine decât la începutul călătoriei. Pesemne, ne obişnuiserăm. Pielea ne cădea de pe corp, mâncam de opt ori pe zi şi nu dormeam aproape de loc: totuşi, ne adaptarăm şi acestei situaţii. Şi astfel am ajuns până la pitica galbenă VK7 1016.

Aici dădurăm într-adevăr peste un sistem planetar. Erau patru planete, din care una avea o atmosferă de oxigen şi era ceva mai mare decât Pământul. Era un splendid corp ceresc, verde ca Pământul, acoperit de oceane şi câmpii întinse. N-am găsit fraţi de-ai noştri întru raţiune, dar viaţa clocotea din plin pe această planetă. Îmi exprimai dorinţa de a-i da numele Rujenei. Nimeni nu se împotrivi. Această lume nouă ne-a primit însă în aşa fel, încât nu mai doresc nici chiar să-mi amintesc. Furăm întâmpinați îngrozitor. Porta a rămas acolo şi nu ştim nici măcar unde îi este mormântul; mie mi-a rămas acolo o mină, iar Serioja Zavialov şi Saburo Mikimi n-au mai supravieţuit până la întoarcerea pe Pământ. La înapoiere, am călătorit şase ani cu supraîncărcările maxime suportabile. Ne grăbeam să ajungem, în termenul stabilit, deoarece până în ultimul moment n-am ştiut dacă experienţa ne reuşise sau nu. Trei ani am zburat cu o greutate de şapte ori mai mare decât cea terestră, iar despre această perioadă îmi amintesc de asemenea cu spaimă. Apoi, un an ne obişnuirăm la o suprasarcină doar întreită. „Muromeţ” răspundea greu la comenzi şi de aceea am fost nevoit să renunţ la staţiunea extraterestră şi să aterizez direct pe Pământ. Nu voiam să risc. Aterizarăm cu bine. Multă vreme nu ne puturăm hotărî să ieşim din astronavă. În cele din urmă însă ne urcarăm în elicopterul nostru de bord şi zburarăm spre oameni. Abia când am văzut-o pe Rujena am înţeles că experienţa reuşise.

O experienţă grea şi crudă, dar reuşită. Am adus contemporanilor noştri lumi străine, poate chiar, după cum visase Larry Larsen, întregul univers. E un lucru măreţ: nu urmaşilor îndepărtaţi, nu monumentelor noastre, ci oamenilor dragi ai secolului nostru le-am adus în dar cheile Spaţiului şi ale

Timpului. Noi suntem, desigur, doar executanţii. Mulţumim oamenilor care au creat teoria gravitaţională. Mulţumim oamenilor care au creat racheta statoreactoare. Mulţumim oamenilor care au creat radioasa şi magnifica noastră lume şi care ne-au creat pe noi înşine, aşa cum suntem.

Ce se întâmplă însă cu Bîkov şi cu Gorbovski? Când se vor înapoia ei, noi nu vom mai exista. Sperăm totuşi că nu se vor supăra.

(După revista *„Znanie sila”* nr. 8/1059)